

8/93 DB

5

NORGES HØYESTERETT

Den 23 oktober 1992 avsa Høyesterett kjennelse i sak

lnr 172B/1992, snr 183/1992:

Påtalemyndigheten

(Aktor: førstestatsadvokat Iver Huitfeldt)

mot

1. Anders Johan A Buljo
2. Johan Anders I Buljo
3. Josef Iver J A Buljo
4. Aslak Aslaksen Sara
5. Josef Iversen Sara
6. Mikkel Josef A Sara
7. Iver Josefsen Sara
8. Marit Ravna Sara

(Forsvarer: advokat Geir Haugen)

Stemmegivning:

Dommer Langvand: Hålogaland lagmannsrett avsa 4 juni 1992 dom med slik domsslutning:

- *1. Anders Johan A. Buljo, f. 121249
Johan Anders I. Buljo, f. 210224
Josef Ivar J.A. Buljo, f. 220755
Aslak Aslaksen Sara, f. 040442
Josef Iversen Sara, f. 280627
Mikkel Josef A. Sara, f. 021039
Iver Josefsen Sara, f. 080158
dømmes for overtredelse av reindriftsloven av 9.
juni 1978 § 34 jfr § 20 første ledd, hver til en

bot på kr 5.000,- - kronerfemtusen - subsidiært 14 - fjorten - dagers fengsel.

2. Marit Ravna J. Sara, f. 201156 dømmes for overtredelse av reindrifftsloven av 9. juni 1978 § 34 jf § 20 første ledd, til en bot av kr 3.000,- kronertretusen - subsidiært 14 - fjorten - dagers fengsel.
3. De tiltalte dømmes videre hver til å erstatte det offentlige sakens omkostninger med kr 1.000,- - kroner-ettusen."

Om sakens forhistorie finner jeg innledningsvis grunn til å nevne følgende:

Domfellelsene gjelder overtredelser sommeren 1988 av bestemmelsene i reindrifftsloven av 9 juni 1978 nr 49 § 20 første ledd, om reineiers plikt til å sørge for at hans rein til enhver tid voktes på skikkelig måte. Overtredelsene fant sted i reinbeitedistrikt nr 20 - Kvaløy, og førte til at reinsdyr gjorde betydelig skade på Hammerfest kommunes parkanlegg og i private hager i Hammerfest og Rypefjord. Vestfinnmark politikammer utferdiget 24 februar 1989 forelegg mot de domfelte for overtredelsene. Hver av de domfelte ble forelagt en bot på 20 000 kroner, subsidiært fengsel i 18 dager. Foreleggene ble ikke vedtatt og straffesak ble fremmet for Hammerfest herredsrett som 4 juli 1989 avsa frifinnelsesdom. Politimesteren i Vestfinnmark påanket dommen til Høyesterett. Høyesterett tok ved kjennelse av 12 januar 1990 anken til følge og opphevet herredsrettens dom med hovedforhandling på grunn av mangler ved domsgrunnene.

Etter ny hovedforhandling avsa Hammerfest herredsrett 27 august 1990 fellende dom. Hver av de domfelte ble dømt til en bot på 8 000 kroner, subsidiært 14 dagers fengsel. De begjærte fornyet behandling ved lagmannsrett, og Høyesteretts kjøremålsutvalg samtykket i lagmannsrettsbehandling som ledet frem til den dom anken gjelder.

Om saksforholdet og de domfeltes personlige forhold viser jeg til lagmannsrettens dom.

De domfelte har anket over saksbehandlingen og lovanvendelsen. I anken over saksbehandlingen er i tillegg til at det anføres å foreligge mangelfulle domsgrunner, gjort gjeldende at én av meddommerne i lagmannsretten var inhabil etter domstolovens § 108. De domfelte har ut fra sin anke over lovanvendelsen - at vokterplikten etter reindrifftslovens § 20 er strukket for langt - prinsipielt nedlagt påstand om frifinnelse. Med grunnlag i anken over saksbehandlingen har de subsidiært påstått at lagmannsrettens dom med hovedforhandling må oppheves.

Jeg finner at ankene må forkastes.

Jeg behandler først anførselen om at en meddommer var inhabil til å gjøre tjeneste. De domfelte har vist til at meddommeren er bosatt i Rypefjord, et tettsted hvor reinen har gjort skade i hagene, og til at meddommeren har forklart at han selv ved én anledning hadde et reinsdyr i sin hage, men uten at dyret gjorde skade. Etter de domfeltes mening kan det på denne bakgrunn ikke forventes at meddommeren kan ha en objektiv innstilling til saken. Lagmannsretten tok ved innledningen av hovedforhandlingen standpunkt til inhabilitetsinnsigelsen i en egen kjennelse og jeg kan som lagmannsretten ikke se at innsigelsen kan føre frem. At meddommeren bor i et distrikt hvor det beiter rein og at et reinsdyr én gang hadde kommet seg inn i hans hage, men uten å gjøre skade, er etter min mening ikke tilstrekkelig til å svekke tilliten til at meddommeren vil kunne dømme "uhildet" i straffesaken mot de domfelte, jf domstollovens § 108. Jeg er således enig med lagmannsretten i at det ikke forelå grunnlag for at meddommeren skulle vike sete.

Jeg går så over til de domfeltes angrep på lagmannsrettens lovanvendelse. Lagmannsretten har i faktisk henseende lagt til grunn at de domfelte før de flyttet til sommerbeitene hadde avtalt muntlig hvorledes vokterpliktene skulle fordeles på Kvaløya, og at de herunder hadde lagt særlig vekt på problemene med å holde reinen unna tettbebyggelsene i Hammerfest og i Rypefjord. I hovedtrekk gikk avtalen ut på at vokterplikten skulle være felles for alle de domfelte. Enkelthetene om fordelingen av de oppgaver som fulgte av voktingen fremgår av lagmannsrettens domsgrunner. Lagmannsretten har videre lagt til grunn at de domfeltes opplegg for vokting av reinen ikke var tilstrekkelig til å overholde vokterplikten i de områder saken gjelder, og at det opplegget de hadde avtalt til tider ble dårlig gjennomført. Det er nevnt flere eksempler på at voktingen sviktet, og jeg viser til disse.

Det er på bakgrunn av de nevnte forhold lagmannsretten har funnet at de domfelte ikke har overholdt sin vokterplikt etter reindriftslovens § 20, og at deres forsømmelser både objektivt og subjektivt rammes av straffebestemmelsen i samme lovs § 34. Jeg finner at dette er en riktig lovanvendelse. Jeg er således ikke enig med de domfelte i at det er stilt strengere krav til voktingen enn det er hjemmel for i loven, og at kravene er strengere enn det som er lagt til grunn i rettspraksis. Etter det lagmannsretten har lagt til grunn, førte de domfelte ikke et slikt tilsyn at de hadde den oversikt over hvor dyrene befant seg som loven krever. Det må videre legges til grunn at de, til tross for at det i løpet av sommeren kom et stort antall meldinger om dyr som beitet utenfor det området som de hadde lovlig adgang til, ikke traff rimelige tiltak for å kunne varsles slik at de kunne gripe inn. Jeg peker i denne forbindelse på sammenhengen mellom vokterplikten og plikten etter § 24 til omgående å sørge for å fjerne ulovlig beitende rein. For øvrig viser jeg når det gjelder utstrekningen av vokterplikten til Høyeste-

retts kjennelser i Rt 1986 side 403 flg og Rt 1988 side 1386 flg.

Jeg kan heller ikke se at de domfeltes særlige anførsel mot å utstrekke vokterplikten til å gjelde nylig utbygde strøk kan føre frem. Om det skulle være så at reinbeitedistriktet ikke har fått fyldestgjørende anledning til å uttale seg om reguleringsplanene for de nye områdene, kan dette ikke medføre at vokterplikten ikke gjelder. Jeg viser for så vidt til lagmannsrettens bemerkninger som jeg er enig i. Hvorvidt vokterplikten i disse områdene må modifiseres av den nevnte grunn, behøver jeg ikke å ta stilling til fordi jeg ut fra det faktum lagmannsretten har funnet bevist finner at heller ikke en modifisert vokterplikt er overholdt.

Jeg nevner endelig at de krav til vokting av reinen som er lagt til grunn for avgjørelsen i den foreliggende sak ikke kan ses å legge slike byrder på reindriften at det truer den samiske kultur og reindriftenes stilling som samisk kultur-bærer.

De domfeltes anførsler om mangelfulle domsgrunner kan ikke føre frem. Lagmannsrettens grundige beskrivelse av saksforholdet er etter min mening tilstrekkelig til å vise at vokterplikten er forsømt. Anken på dette punkt retter seg for øvrig dels mot lagmannsrettens bevisbedømmelse som Høyesterett ikke kan prøve.

Jeg stemmer for denne

k j e n n e l s e:

Ankene forkastes.

Dommer <u>Tjomsland</u> :	Jeg er enig med førstvoterende.
Dommer <u>Dolva</u> :	Likeså.
Dommer <u>Hellesylt</u> :	Likeså.
Dommer <u>Aasland</u> :	Likeså.

Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

k j e n n e l s e:

Ankene forkastes.

Riktig utskrift bekreftes:

Bernt Arnevik Myhrer